

Listek.

Vojni člani

za c. in kr. vojsko v slovenskem jeziku iz l. 1798.

Priobčil P. pl. Radics.

(Dalje in konec.)

XXII.

Kader se v' boj, al v' pretep pride, nima nobeden ropati, al pleniti, predem je sapovedano; kdur se v' tem pregrehi, ta jimá od fvojga officirja pod sgubljenjam fvoje zhafti v' ti prizhi pofekan biti.

XXIII.

Ta jifti, kateri fvoje bandero zhes sveftobo inu perfego sapufti, inu k' fovrashniku, al kamerkoli vbeshi, jima obehnen biti; inu njego, v' nafhah deshelah lesheozhe laftno premoshenje notri potegneno biti.

Leta fhtrafa sadene bres ras-lozhka vunajne inu domazhe rojake, inu velá ne le famo per teh, kateri per drugih potentatih v flushbo ftopijo ampak tudi, aku so rezhi potem, per takih, kateri se pod enim drugim regimentam pufte vbermati; al le vbeshi, bres de bi v' foldafko flushbo ftopili.

Aku se en vbeshnik (Deserteur) tem, kateri sa njim segajo, inu ga nasaj dershati ozhjo, v' misli eniga vbíti s' filo, inu s' fmertnim oroshjam v' bran poftavi, toku more on, al je eniga ranil, al zelo vbil, al ne; vfelej po vishi tiga fhantrehta, al ftojezhe pravize sa pofhtrafan biti, inu jimá to sa taki pergodik ftojezhe pravize postavleno fhtrafo na glavi preftati.

Sazhetnik ene vbeshlive tovarfhije, more toku pofhtrafan biti, koker en pravi vbeshnik, aku lih vhajanje se ni sgodilo; inu misál vjiti, predem se sgodi, na dan prifhla.

XXIV.

Nobeden, bodi kdor ózhe, fme v', al is pregradov, inu is fortéz drugej vun, al noter jiti, koder skus navadne vrata, inu kraje pod fhtrafingo glavo sapadfti.

Tudi se morjo tijifti sa preftopnike letega artikelná dershati, kateri skus kasarme inu Quartierje prelomijo, al zhes sid, al zhes ftrehe lasejo, sakaj vfelej je mislit, de fe is hudęga dela, inu de fe take poti vsamejo, inu is-jifhejo, de bi nobeden ne videl, al ga nobeden nesamerkal; tedej jima vahta eniga takiga, kateri to dela, al v' areft vseti, al zhe ne more, vftreliti.

XXV.

Roparija na zefti jima s' obefhenjam poshtrafan biti.

Roparije fe eden deleshen fturí, kader eden eníga na svitli zefti is silo popade, s' palzo al filnim shuganam obropa, al obropiti ozhe, eno toku jimenuvano popotnizo is-shuga, al na eno silno visho kej slabiga sa kaj dobriga premenjáti ózhe; pomagavzi ravno to fhtrafo dobiti jimajo; inu leta fe skus leto namanfha, aku lih te vkradene, al is-shugane rezhi fe fuper nafaj dobé, al zena od njih je majhina bila; kjer je sadofti, de fe eden sa tega volo na zesti snajde, sakaj skus to fe deshelni pokoj prelomi. Tudi je roparija, kader fe fovrashnikovim Ludem po desheli, famo od febe inu bres povelja kaj takiga sgodí.

XXVI.

Vfaka ozhítna prefilnoft more na shivlenji poshtrafana biti.

Ta artikel al Sklep v' febi obderfhij vse Silnosti, katere fe s' prelomljenjam ozhitniga mirú, inu varnosti na pošélenih, kupzeh, inu takih vezh, ja bres povelja zelu v' fovrashneh deshelah, koker tudi proti folo-guardiji sgode, al v' sadnim pergodki Solva guardija, al v' komandiranih foldatih, al v' brambnih pífmíh obstoji.

XXVII.

Ravno leta fhtrafa je tem, kateri eniga h' temu sapelejo; poftavlena.

Tukaj bodo tudi fgorni al nishi officirje sa stopleni, katere skus perfte gledajo, inu letó prepufté.

XXVIII.

Vfaka vbítva eniga zhloveka jimá na shivlenji poshtrafana biti.

Aku lih ta tukej namirjena fhtrafa le enim radavolnimu vbijavftvo je namenjena, toku bo vunder eden, kateri al is nemarnosti al popufhenja fvoje pufkíhe eniga drugiga okrog pernefe, s' jezho, inu sadershanji te rezhi, kader on, poftavim te savol tega pofebno perpovedane previdenja ni dershal, tudi ojtrefjhi poftrafan.

XXIX.

Kdor pred fovrashnikam fvojo dolshnoft ne fturí, tedej to nar-oftudnífhi delo dapernefe, ta sgubí fvojo zhaft, inu je na shivlení sa poshtrafati.

XXX.

Tatvína toku dobro na vojfki, koker v' Garnisoni je zelo terdnu prepovedana. Majnfhi tatvine jimajo po she fturjenim po-

vernênji, koker pregreha, inu njeni obstavki vundadó, to nar mejn s' ojftro jezho, al skus fhibe-tezhenje pofhtrafene biti.

Letá gnufna pregreha, al bodi v' desheli eniga perjatela, al fovrashnika, bo po pravizah grosóvitno pofhtrafana, sizer pak to v' fovrashni desheli vzhafih napovedano ropanje, al plenenje ni sa eno tatvíno dershati. Sraven pride tudi samerkati, de ta pokrivavíz, ja zelu tajifti, kateri kaj najde, inu ne pove, ravno tako sa eniga tatu velá.

XXXI.

Kateri Strel, hranbo sa oroshje, vojfkno perpravo in shivesh okrade, ta jima od shivlenje pridti.

Letó fhtrafo velá, zhe bi ravno tatvíva fhe toku majhína bila: femkaj tudi fhlfihjo ti jifti, kateri Regimenta, -- kompanije -- al Escadrona dnarjov fe podftopíjo, al sajigrajo, inu fploh vfi, kateri deshelo okradejo, te njim isrozhene dnarje, katire oni sarajtat jimajo, k' fvojmu pridu obernejo, inu s'tem golfijo delajo.

XXXII.

En Tovarfh, kateri tiga drugiga, al en Hlapèz, katiri fvojga gosfoda okrade jimá po fposnaju ebefhen biti.

Semkaj tudi letó fhfhi, de nobeden timu drugimu fvoje doblene, al v'jete ludi s' filo al koker drugazhi od-vsame. Smotnjáve, katere fe tukaj sgoditi snajo, morejo ti Vikfhi ras-foditi.

XXXIII.

Kateri officir, al nishi officir je zeftne roparije, al tatvíne deleshen, ta jima koker en zeftni ropar, al tat fhrafan biti.

Kateri tedej h' temu skus perfte gleda, inu perpufti, je ravno taku sa fhtrafat.

XXXIV.

Kateri naláfh v' desheli eniga prijátela, bres povelja tudi v' desheli tiga fovrashnika poshiga; ta jima obefhen biti.

Ta befeda: nala'fh she dofti fkashe, de tukej ni govorjenje od ognja, kater po nevedama vun pride; vunder v' tem ni vfaki sa nedolshniga der-sháti, ampak tajifti, skus kateriga neprevidnoft inu nemarnoft ogèn vun pride, vfelej zaflufhè po sasdevánji, inu posnajdenji fhtrafan biti.

XXXV.

Nobeden officir nefme fvojijim foldatam njih plazhilo, vfak-dani dnár, brefhen (Proviant) &c. nasaj dershati: kdor zhes leto dela, ta jima sraven sgube fvoje flushbe na zhafti inu shivlenji fhtrafan biti.

Sraven fe le samerka, de en foldát fe nima podftopit, fvojga officierja savol nasaj-dershanja leteh rezhi poprej toshíti, koker de she dobro ve, de mu she flifhi.

XXXVI.

Kateri Havptmon, al Rittmajfter per muhtri ni svefto ravnál, jima koker eden bres zhaftí ob flushbo priddi, inu koker, kateri perfege ne dershij, fhtrafan biti.

Po tem fe saftopi, de nobeden, bodi per muhtri, v' rajtanji, al drugej, ne te narmajnfhi potuhe ne fme fturíti, inu eniga zhes fvoje fpofthtenje, inu dolshnoft neperpufteniga dobizhka, jifkati, koker poftavim, kader bi per samerkvanji fvojih foldatov te, kateri nifo sraven, koker prizhejzhe noter poftavil, te damu fpuhfene samovzhal; al zhaf, kader fo prozh fhli, al nasaj prifhli, isvefto noter dal, inu vezh takiga: kar ne le famo Hauptmanna al Rittmajftra, ampak tudi vfakiga sapopade.

XXXVII.

Vfé vjete, koker tudi doblena artilerija, Oroshje, strel, kojnji, Proviant al shivesh, Pavke, fhtandare, bandera, Kanzlija, vojfkna kafa, inu take rezhi jimajo pod veliko fhtrafo Generalftvu isrozhene biti.

XXXIII.

Vfakiteri foldat jima na fvoje oroshje, strel inu nothno fkerbno gledati, tudi ne saftaviti, al zelo predati, pod vifoko fhtrafo.

Kdor pak fvoje oroshje, al strel pred fovrashnikam naláfsh, al od ftrahú prozh vershe, ta bres milofti glavo sapade.

XXXIX.

Bojvanje med dvema (Duellum) ni perpuhfeno; inu ti, kateri kaj takiga fturé, jimajo po sapovedi te zhes to vun dane poftave (Duellmandat) ob glavo djani, al po snajdenji, od njih flushbe odftavleni is saprenjam v' eno fortizo, al sizér na to narojftrejshi visho fhtrafani; inu ti sraven, koker pomagáviz (Secundant) pervseti ravno leti fhtrafi podversheni biti.

Koku dalezh ena pravizhna bramba pofthtenja, inu dobriga jimena na mejfti super vfakiga bojvavza feshe, je v'rezheni poftavi od 20^a. Junia 1752 is-loshéno.

XL.

Kdor eniga ozhita, al omersij, jima per ti prizhi po povelji te dvojo-bojni poftavi (Duellmandat) fhtrafan biti.

XLI.

Nobeden ne fme pod nar grosovitniſhi fhtrafo svojimu hiſhnmu goſpodarju kaj is filo ſturſti.

Pod tem vſe fé forte file karkoli sa eno jime jimájo, ſaftopijo, inu nobeden nima od ſvojga hiſhniſga Goſpodarja vezh terjati, koker kar mu gre, ſraven pak fi perſadeti, s' tajiſtim vſelej v' dobri ſaftopnoſti ſhiveti.

Officir, kateri eniga goſpóda, al od flushbe meiſtne Goſpodſke, al eniga Zefarfkéga flushabnika tepſti fe podſtopi, jima na to nar ojſtrejſhi viſho, ja zelu po ſadershanji te rezhi, zelu s' od-ſtavlenjam od flushbe; en niſhi officir, al gmajfoldát pak, kateri fe nad takimi ludmij pergreſhé, s' eno ojſtro ſhivotno fhtrafo poſhtrafan biti.

XLII.

Nobeden fe neſmé na vojkí al v' garnisoni bres potrebniga pervolenja od ſvoje trume prozh podati, ſhe mejn pak zhes nozh vun oftati per fhtrafi ſvojga teleſa al ſhivlenja.

Po tem, koker je fhkoda, katera fe je ſkus to prozh-podanje al ſhe ſgodíla, al fe ſgodíti ſnala, bodí velika al majhina, fe tudi poſtavi al majnſhi al ojſtrejſhi fhtrafa.

XLIII.

Kdor bres terdniga s'govora, kader fe ob pravim zhafi trobenta al bobna, ſhe ni per ſvoji trumi, jima v' ſhelesje pridti, ja koker je rezh, na teléſi, inu ſhivlenju fhtrafan biti.

ſraven fe pák ſupet more na rezhi, koker fo, prevdariti.

XLIV.

Pre'fhufhtva,¹⁾ d loternija,¹⁾ kurbarija,¹⁾ nezhiſtoft zhés nature¹⁾ jimajo po poſtavah, katere ſo per armadi narejene, po-fhtrafane biti.

Nobeden ne fme pertepen²⁾ inu perloſhniz²⁾ ne per vojkí, ne v' garnisoni pod terdno fhtrafo derſhati.

XLV.

Kôzhe, Planke, Ploty, inu rodovitne drivefa fe bres povélja neſmejo doli potergati, ne polhkodovati.

Pod tem fo vſé naprave, katere k' vſeh potrebi flushijo, ſaftoplene; Letá prepóved tudi na fovraſhnikovi deſheli velá.

¹⁾ Ehebruch, Unzucht, Hurerey, und Unkeuschheit wieder die Natur.
Deutscher Text der Kriegsartikel unter Kaiser Franz II.

²⁾ Maitressen, ³⁾ Concubinen ebenda.

XLVI.

Kdor radovolno njive, Ledine, verte konzha, jima po sadevanji fhtrafan biti: bodi ali na deselah eniga perjåtela, al fovrashnika: inu pod tem artikelnam fe saftopijo vse rezhí sa shiveti, naj jimajo jime, kar sa eno ozhjo.

XLVII.

Vfe gmej pregrefhenja bodo po per armadi navadnih naglaveneh pravízah pohtrafane.

XLVIII.

Nobeden ne fme, kdorkoli je, od vífoke ali nishi verfte eniga hudobnika, kateri zhes lete voífkne fklepe, al sizér, fe je mozhnu pregrefhil, fapelívo, inu vedejózhe gori-vseti, gori-dershati, inu fkrivati pod fhpotlivim odftavljenjam od fvoje flushbe, al zelu pod fktrafo na telefí, inu shivlenji.

XLIX.

Aku bi flushba potrebuvala, de bi fe kaj vezh k' letim artikelnam al perdjalo, al prenaredílo; toku jima to skus ozhitno trobentanje, al skus bobnanje osnaneno biti, inu letó toku dobro fe dershati ravno koker bi v'tih artikelnih ftalo.

L.

De bo tedej vfaki lete artikelne vejdit mogél, fe imajo per regimentih, kompanijah, al Eskadronih, kolikrat fe bo sapovedalo, novinzam¹⁾ pak, koker hitro k' regimentu pride, skus Auditorja, al sizér od kdor drugiga naprej brati; tem pak, kateri Nemítko nesnajo, v' njih jesiki dobro is-loshiti.

Perfega.

Po tem kir fo sgorej ftojezhi vojtkni Sklepi naprej brani, inu fe po navadi trije perfti: palèz, kasavez, inu frednik kvífhku vsdigniti; taku bo od Auditorja, al od kdor drugiga h' temu poftavljeniga leta Perfega doli-brana, inu fa njim od vfakiga glafno rezhena, namerzh:

¹⁾ Recruten.

Mi perfeshemo k' Bogú timu nar vikshimu inu vsegamogozhnimu na nafhe teló, de mi timu Svitlejshimu, velikomozhnejshimu, inu nepremaglivshimu Fürshu, inu Gospodu Franzu timu Drugimu, isvolenimu Rimskimu Zefarju, na Nemshkim, Ogerfkim, Pömfkim, v Galiziji, Dalmaziji, Kroaziji, Slavoniji Kralju, vikfhi Vojvodu v' Oefterreichi, Nafhimu vtemiloftnimu Gospodu; tudi Svetimu Rimskimu Zefarftvu, inu od Njeh Zefarske kraljeve Svitlofti vunkej, ufim Njeh Generalam inu Officirjam, kateri nam v' Njeh jimeni sa sdej inu posehmalo bodo kaj sapovedat jimeli, posebej Nafhimu Oberftarju, Oberftleitnantu, Oberftwahtmejftru, tudi drugim vikshim inu nishim Officirjam pokorni, svefti, inu podloshni biti, njih zhaftíti inu fposhtuvatí, po njih sapóvdeh inu prepóvdeh fe sveftó dersháti, na poti, al na vahti, ponozhi inu podnevi; proti, al pred sovrashnika, v' bojvanji, fhturmanji, v' vojfkuvanji, v' fkrivnim vmishleni, inu v' vfih drugih perloshnostih na vodi al na fuhim, kokerkoli naprej-pride; tudi koku, inu kje bo flushba Njeh zefarske-kraljeve Svitlofti potrebuvala, inu toku junashko, pokorno, inu dobro dershati, koker fe pofhtenim inu salim soldatam fpodobi: po teh od zefarske-kraljeve fvitlofti poterjenih Vojfknih artikelnih, v' vfih fklepih, inu perftaveh vfelej fe sadershati: zhes vŕe fovranike (fovrashnike!) Njeh zefarske-kraljeve Svitlofte, nobeniga vun-vsetiga, vfelej kader bo treba, pofhteno, junashko, inu mofhko fe vojfkuvati, inu bojvati, tudi s' letém na nobeno visho skus píŕma, sgovor al saftopnoft dershati nikoli od nashiga Regimenta, kompanije, trume, al bandera, Estandarte od-tegníti, inu ódftopíti; ampak ozhmo sraven shiveti inu vmreti; koker ref nam Bog pomagaj inu fveti Evangelium skus Jesufa Chríftufa Amen.

De pak vfaki ve, kaj perfega v' febi jima, inu kaj sa ena grosno pregreha je: po krivim perfezhi, al perfego preftopíti; toku je tukaj samerkati de tajíŕti, kateri fe zhes leto pregrefhí, sraven zhafne na to poftavlene fhtrafe, tudi Boshjo jeso na fe vlezhe, inu toku rekozh Boga profi, de mu nima nikoli k' troshtu, inu na pomozh pridi.

